

ANVISNINGAR FÖR HANDLEDD PRAKTIK FÖR STUDERANDE INOM SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSBRANSCHEN

Studerandena följer de gemensamma anvisningarna för praktik som läroinrättningarna utarbetat. På praktikplatserna följs därtill reglerna för arbetsplatsen i fråga. Den handledande läraren preciserar vid behov anvisningarna. Varje studerande ska sätta sig in i arbetarskyddslagstiftningen innan hen inleder praktiken (<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2002/20020738>).

DATASEKRETESS

Varje studerande genomgår "Dataskyddets ABC för personalen inom den offentliga förvaltningen" före praktiken (Se "Anvisning om kontroll över hur studerande inom social- och hälsovården använder klient- och patientdatasystem")

Anteckningar som innehåller uppgifter om klienter/patienter får inte föras utanför enheten. Det är förbjudet att kopiera dokument som är förknippade med service och vård av en klient/patient till skriftliga inlärningsuppgifter som hör till praktiken. Den studerande ska också försäkra sig om att klienten/patienten inte kan identifieras på basis av inlärningsuppgifter. Det är förbjudet att behandla uppgifter om klienter/patienter eller saker förknippade med praktiken i sociala medier.

KLÄDSEL OCH UTSEENDE

Studerande inom social- och hälsovårdsbranschen arbetar med kundservice och där förutsätts korrekt klädsel och utseende. Arbetskläder används vid smågruppsövningar och workshoppar i vårdarbete samt i handledd praktik i vårdarbetet beroende på arbetsplats. Varje studerande skaffar själv en uppsättning lämpliga arbetskläder som hen kan använda vid senare praktikperioder bland annat vid internationell praktik. Arbetskläderna tas på och av i omklädningsrummet. Det är förbjudet att röra sig i arbetskläder utanför sjukhuset eller annan arbetsplats.

Arbetskläderna ska vara en prydlig och lämplig klänning eller byxdräkt; smycken hör inte till arbetsklädseln.

En namnskytt är en obligatorisk del av arbetskläderna. På namnskyttet ska det stå närvårdar-/sjukvårdar-/hälsovårdar- eller socionomstuderande samt den studerandes för- och efternamn samt namnet på läroinrättningen. Arbetskläderna ska passa ihop med arbetskläderna och vara trygga. Långt hår ska fästas upp. Ifall det på grund av övertygelse läggs till en huvudbonad till arbetskläderna, bör den kunna tvättas, den ska passa ihop med klädseln (ljus, enfärgad och utan dekorationer) och ansiktet ska vara synligt. Det är förbjudet att använda parfym.

En studerandes arbetsdag är rökfri. Det är förbjudet att använda rusmedel och att komma till arbetsplatsen i berusat tillstånd. Det är förbjudet att ha mobiltelefon med sig under arbetstid.

FÖREBYGGANDE AV SMITTSAMMA SJUKDOMAR

Den studerande får inte komma till arbetet om hen är sjuk eller har symtom; den studerande meddelar praktikenheten och den handledande läraren om att hen insjuknat.

Innan studerande inom vårdarbetet inleder praktik ska de studera sedvanliga försiktighetsåtgärder, instruktioner gällande isolering och lagen om smittsamma sjukdomar

(<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2016/20161227>)

1) HANDHYGIEN

Ringar, handsmycken och klockor hör inte till klient-/patientarbete eftersom de förhindrar god handhygien. Piercingar, konstnaglar och gelnaglar är förbjudna i patientarbete.

Var och en ska se till att händerna är i skick (frisk, välkött hud och korta naglar).

Var och en ska lära sig rätt handtvättnings- och desinficeringssteknik samt korrekt användning av all skyddsutrustning. Dessutom ska man se till att desinficera händerna före och efter patientkontakt.

2) PIERCINGAR

Piercingar i slemhinnorna (till exempel näs-, läpp- och tungpiercingar) samt alla piercingar i ansiktet är förbjudna under praktikperioden. Piercingar bryter det skydd som frisk hud ger. Till piercing av slemhinnor och brosk hör en infektionsrisk för arbetstagaren själv. Om en studerande har sådana piercingar ska de tas bort i tillräckligt god tid före praktikperioden. Små örhängen som inte hänger är tillåtna.

LABORATORIEPROV SOM TAS FÖRE PRAKTIK

1) MRSA (meticillinresistent Staphylococcus aureus)

om den studerande någon gång tidigare konstaterats vara positiv för MRSA ska hen informera centralsjukhusets hygienskötare om detta, så att en diskussion kan föras med den studerande om vad bärarskapet innebär i vårdarbetet. I regel utgör ett bärarskap av en multiresistent mikrob inte ett hinder för vårdarbete.

Ett MRSA-prov krävs före praktik om den studerande har arbetat:

- på universitetssjukhus eller sjukhus/eller vid vårdanstalter för långtidsvård **där det förekommit problem med MRSA**
- har arbetat eller själv vårdats på ett utländskt sjukhus under det gångna året
- i oklara situationer kontaktas en hälsovårdare

Provtagning:

- Remiss till undersökningen i fråga fås från enhetens studerandehälsovårdare

Att följa sedvanliga försiktighetsåtgärder i fråga om alla patienter och att förstå och följa instruktioner för kontaktisolering gällande ifrågavarande patienter är det enda sättet att förebygga spridning och smittor via händerna.

2) ESBL/VRE

- Inga laboratoriekontroller behövs vare sig av vårdpersonal eller studerande.
- I oklara situationer kontaktas centralsjukhusets hygienskötare.

3) UTREDNING AV TUBERKULOSRISK

Med stöd av 55 § i lagen om smittsamma sjukdomar ska arbetsgivaren kräva tillförlitliga uppgifter som visar att en studerande inte lider av tuberkulos i andningsorganen, om det finns grundad anledning att misstänka att den studerande som ska komma på praktik lider av sjukdomen och denne utför sådana uppgifter i vilka följderna av att tuberkulosen sprids är allvarigare än normalt. En grundad anledning är långvarig eller återkommande vistelse i ett land där tuberkulos är en allmän sjukdom eller någon annan särskild exponering för tuberkulos. Detta gäller praktikperioder i enheter inom social- och hälsovården samt vård av barn under skolåldern.

Utbildningsorganisationen ansvarar i fråga om studerande som kommer för studerandeutbyte för att resultaten från nödvändiga prov kommit innan praktikperioden inleds.

VACCINATIONER

Regeringen har utfärdat en ny lag om smittsamma sjukdomar (1227/2016) i februari 2017. 48 § i lagen som utfärdats begränsar arbetsgivarens möjligheter att använda personer med bristfällig vaccinationskydd i social- och hälsövårdsenheter.

Skyddet ska vara i ordning senast 1.3.2018. Med stöd av lagen förutsätts det att en arbetstagare eller en studerande som är på praktik eller på en studieperiod har:

- skydd mot **mässling och vattkoppor** som hen fått genom vaccination eller sjukdom,
- skydd mot **influenza** genom vaccination under influensasäsongen.
- Dessutom ska personer som vårdar spädbarn ha vaccinationskydd mot **kikhosta**.

Dessutom bör man i Soite ha giltigt vaccinationskydd mot:

- **Stelkramp-difteri** (10 år)
- **Polio** (i Finland behövs inte längre boostervaccinationer i vuxen ålder)
- Hepatit B

Utbildningsorganisationen ansvarar för att vaccinationerna är giltiga innan praktikperioden inleds.

GRAVIDITET OCH SKYDD MOT STRÅLNING

Praktik på operationsavdelningen: Särskilt på operationsavdelningen används ibland genomlysning dvs. röntgenstrålar, särskilt vid ortopediska operationer. Om du är gravid, informera den handledare och den lärare du har som handledare under praktiken om detta. Strålning kan vara skadlig för ett foster. Studerande behöver inte vara i den sal där genomlysning används.

Om du ändå är i en sal där genomlysning används och du inte är gravid, **använd strålskydd** så som de andra som är i salen. Det bästa skyddet mot strålning är rätt skyddsutrustning dvs. blyväst samt ett långt avstånd till strålningskällan, i detta fall **genomlysningsapparaten** (s.k. C-båge).

Be alltid din handledare om råd om hur du bör handla!

Praktiken kan fortsätta efter förlossningen efter att efterkontrollen gjorts.

OLYCKOR

1) Agerande vid arbetsrelaterade blodexponeringar

(smittorisken gäller hepatit B, hepatit C och HIV-infektion)

Omedelbar första hjälp när skadan skett

- Skölj med rikligt med vatten.
- Håll ett omslag som fuktats med 70-procentig alkohol (t.ex. handsprit) i två minuter på huden.
- Pressa inte blod ut ur såret.

Smittorisk finns i följande situationer

- En nål eller något annat vasst föremål som kontaminerats med blod, blodig utsöndring eller vävnadsvätska orsakar en skada som går genom huden.
- Blod eller blodig vävnadsvätska stänker i ögonen, näsan, munnen eller på söndrig hud. När det gäller saliv eller avföring görs bedömningen av den läkare som ansvarar för vården.

- Bettsår som en människa orsakat och som söndrat huden.
- Om den hud som exponerats är frisk orsakas inte smittorisk.

Beställning av undersökningar för den patient som är källan samt informering om resultatet

- **Av den patient som är källan beställs alltid undersökningspaketet 'neulanpistotapaturma lähde' (källa för stickskada).**
- Av den patient som är källa beställer den vårdande enheten undersökningarna som finns i undersökningspaketet Lifecare WLAB-P under rubriken "neulanpistotapaturma lähde" i varje enhet.
- I begäran om undersökning antecknas enheten som vårdar patienten samt enhetens telefonnummer. Kontaktuppgifter till den som exponerats antecknas inte i begäran.

GÖR EN ANMÄLAN OM OLYCKA

- fyll omsorgsfullt i blanketten om stickskade-/skärsårsoolycka (du får blanketten från praktikplatsen) och lämna in den hos studerandehälsovårdaren vid enheten
- kontakta också så snart som möjligt enhetens studerandehälsovårdare per telefon (Pirjo Pura, tfn 044 730 7677) för att gå igenom fortsatta åtgärder (bl.a. eventuella antikroppsundersökningar och inledande av en vaccinationsserie mot hepatit B)

Anvisningen för agerande vid arbetsrelaterad exponering för blod (Toiminta työperäisissä verialtistustilanteissa 2017 - sve) finns i sin helhet på Soitenet på sidorna för enheten för förebyggande av infektioner (infektioiden torjunta).

DET VIKTIGASTE ÄR ATT FÖREBYGGA BLODSMITTOR

Medel:

- god yrkeskunnighet och omsorgsfulla arbetsmetoder
- ändamålsenliga arbetsredskap och användning av skyddsprodukter
- OBS! En använd nål läggs direkt i ett uppsamlingskärl, INTE TILLBAKA i nålskyddet (= den vanligaste situationen som leder till stickskador hos studerande)

2) Andra olyckor och skador som tillkommit under studietiden

1. KONTAKTA

- en läkare eller hälsovårdare beroende på olyckans svårighetsgrad (konstaterande, anteckning och vård av skador)

2. GÖR EN ANMÄLAN OM OLYCKA/SKADA

- Mellersta Österbottens utbildningssamkommun: den som ansvarar för enhetens försäkringsärenden (Pirjo Kortetmaa, tfn 044 725 0619, pirjo.kortetmaa@kpedu.fi). Skicka också eventuella fakturor om kostnader som olyckan föranlett.
- Yrkehögskolan Centrias byråsekreterare Tiina Määttä, tfn 044 725 0577, tiina.maattala@centria.fi